

Sygn. akt I CSK 790/22

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z wniosku J. P.
z udziałem B. P.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 stycznia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 4 marca 2021 r., sygn. akt XV Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. ustala, że każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawca J. P., we wniosku z 8 czerwca 2009 r., skierowanym do Sądu Rejonowego w O., wniósł o podział majątku wspólnego jego i uczestniczki B. P..

Postanowieniem z 6 września 2018 r. Sąd Rejonowy w O.: ustalił, że w skład majątku wspólnego wchodzi prawo własności: zabudowanej nieruchomości stanowiącej działkę nr [...], położoną w R. przy ul. [...], o powierzchni 0,1114 ha. Dla której Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą [...], o wartości 417 000 zł oraz ruchomości o łącznej wartości 7 379,29 zł (pkt I); oddalił wnioski uczestników o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym (pkt II); dokonał podziału majątku wspólnego w ten sposób, że: składniki majątkowe opisane w pkt I. I i 2 lit. a)-qq) postanowienia przyznał na wyłączną własność uczestniczce, tytułem

splaty zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 196 609,75 zł płatną w terminie trzech miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku opóźnienia w płatności (pkt III); tytułem zwrotu nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kwotę 36 778,98 zł, płatną w terminie trzech miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku opóźnienia w płatności (pkt IV); w pozostałym zakresie żądanie uczestniczki postępowania o zwrot nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny oddalił (pkt V); oddalił żądanie uczestniczki rozliczenia wartości pojazdów marki R. [...], R. [X.], H. [...], C. [...] (pkt VI); oddalił żądanie wnioskodawcy zasądzenia od uczestniczki wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy wspólnej ponad przysługujący jej udział (pkt VII) oraz oddalił żądanie wnioskodawcy zasądzenia od uczestniczki kwoty 22 500 zł (pkt VIII).

Postanowieniem z 4 marca 2021 r. Sąd Okręgowy w P. zmienił zaskarżone postanowienie w punkcie III podpunkt b) w ten sposób, że zasądzoną tam kwotę spłaty podwyższył do kwoty 212 189,64 zł, w punkcie IV w ten sposób, że dodatkowo zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 18 361,17 zł za okres od 15 października 2015 r. do 6 września 2018 r. (pkt 1), zaś w pozostałym zakresie obie apelacje oddalił (pkt 2).

W skardze kasacyjnej wnioskodawca, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazał na przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

W ocenie skarżącego istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, w szczególności przez dokonanie ustalenia, czy Sąd w toku postępowania o podział majątku wspólnego może ustalić nakłady uczestników postępowania na majątek wspólny w oparciu o umowę, która zawiera klauzule abuzywne i nie została z urzędu przez sąd zbadana w zakresie stwierdzenia nieważności. Ponadto, zasadność niniejszej skargi kasacyjnej opiera się o konieczność wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów w zakresie ustalenia

definicji powierzchni użytkowej, uwzględnianej przy ustalaniu wartości rynkowej nieruchomości.

Zdaniem wnioskodawcy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (por. m.in. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r. II CZ 102/02, z 28 marca 2007r. II CSK 84/07, z 11 stycznia 2008 r. I UK 283/07 i z 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08).

Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powyższa przesłanka nie została wykazana. Uzasadnienie wniosku jest pobieżne, niemal zdawkowe i nie powołano w nim argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie spełniona została któraś z przesłanek przyjęcia sprawy do rozpoznania. Należy wskazać, iż nie jest rzeczą Sądu Najwyższego przy ocenie, czy skarga kasacyjna powinna być przyjęta do rozpoznania, doszukiwanie się jurydycznej argumentacji mającej wykazać, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów. Samo zaś sformułowanie problemu prawnego, bez przedstawienia argumentacji służącej wykazaniu, że potrzeba wykładni rzeczywiście występuje i wymaga wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy, nie jest wystarczające.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy. Konieczne było zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07, niepubl.).

Wymaganej w ramach badania przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. argumentacji nie stanowi samo postawienie zarzutu oczywistego naruszenia, a sformułowanie takiego zarzutu nie prowadzi jeszcze do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Uzasadnienie wniosku stanowi w istocie próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.